

Lørdag 8/5 1945.

Nr. 30. 3. 4. 5.

Et etterkrigsproblem.

en direkte krigshær legger den minste del av den ødeleggelsen vårt land hittil har vært utsatt for. Verre er den systematiske plyndring og utsugning fra okkupasjonsmaktens side og det jennmførte rot og korrupsjonen i den nasistisk ledete administrasjon. Disse og flere faktorer har ført til at det Norge vi skal overta etter befrielsen økonomisk sett er et dundrende allub.

For de økonomiske problemer, vil vi få et vanskelig problem med fordelingen av arbeidskraften. Først og fremst må alle de som er avskjediget av politiske grunner gjerinnsettes i sine stillinger. De som har nektet å la seg arbeidsmobilisere, men også de som har tatt arbeid for tyskerne må skaffes nytt arbeid. Vår administrasjon har vært spaltet i 2 kanskje 3 deler, er hjemløse, i London og i Sverige. Dette medfører den vanskelighet at det nå faktisk sitter flere personer med samme stilling i samme departement.

Alle må skaffes arbeid, men alle kan ikke få den stilling de selv mener seg berettiget til. Vi vil sikkert etter krigen få mange misfornøyde nordmenn som følger seg tilsidesatt og forbigått. Vi kan ikke enhver er villig til å se situasjonen i øynene og innstiller seg på det som må komme etter en hver krig.

For det første må vi være klar over at det vil ta lang tid for vårt land, som er helt avhengig av utenrikshandel, å få levestandarden opp på førkrigsnivået. Før vi kan få hevet levestandarden må vår industri, vår skipsfart, vårt skog- og jordbruk, hele næringslivet komme opp på et nivå som ligger meget nærmere førkrigsnivået. Men skal dette lykkes kreves det arbeid, arbeid, arbeid alle klasser i befolkningen. Vi må bli klar over at vi alle vil være i samme bås, og at det ikke gjelder å blusse sin utilfredshet og blåse til klassekamp, for det eneste som kan føre til at levestandarden heves, er hardt arbeid.

For det annet. Samfunnsmaskineriet er langt fra friksjonsfritt, og det kan ikke ventes ved store omflytninger av arbeidskraft som blir nødvendige etter krigen, at hvert enkelt individ med en gang kommer på den plass der han selv helst ville være.

Vi ville være kommet meget langt om storparten av vårt folk etter krigen var innstillet på disse vanskelighetene, og på sjellet av vilje til å yte en best mulig innsats for gjenoppbyggingen av landet, der har blitt satt. Etterhvert vil så forholdene kunne ordne seg, og personlige ønsker kan kanskje bli oppfylt.

La oss ta med over i fredens dager det samarbeid som under krigen er utviklet mellom alle klasser, og la oss holde hjertet glødende for Norges sak, fylt av vilje til å yte personlig innsats og ofre for det felles beste.

Før befrielsen.

Vi har nå grunn til å regne med at Norge om ikke lenge igjen skal bli fritt. Hvordan og når, vet enda ingen som vet, men det er godt håp om at det vil skje på fredelig vis. Kapitulasjonen først i Italia, så i Nederland, NV Tyskland og Danmark, og nå sist i store deler av Østerrike gir godt håp om at det ikke blir noen kamphandlinger av større betydning på i landet.

Kapitulasjonen i Danmark skjedde som kjent til avsnittsjefen, feltmarskalk Montgomery og tyskerne har nektet å la seg avvepne av hjemmestyrkene. Hvor det har vært gjort forsøk på åpning fra HS side har tyskerne satt seg til motverge inntil britiske offiserer kom til ste og kunne motta overgivelsen.

For kapitulasjonen ikke også omfattet Norge er det blitt søkt forklart ut fra disse omstendigheter: Det står jo ingen andre militære avdelinger i Norge utenom HS enn de russiske og norske tropper i Nord Norge og disse står som kjent under den russiske overkommando. Tyskerne har blitt fast ved at de ikke vil kapitulere overfor russerne og vil vel like lite her som i Danmark overgi seg til HS.

Det kan derfor tenkes at det bare er den formelle side av kapitulasjonen som ikke er i orden for Norges vedkommende og at den automatisk ville bli løst hvis britiske eller amerikanske tropper kom til landet, selv i mindre målestokk. Hvis dette blir løsningen, skulle det være godt håp om at det ikke blir kamphandlinger i større omfang, men man må vel regne med at tyskerne i hvert fall gjør symbolsk motstand ved landstigningen og at dette vil kreve sine ofre. Men selv om vi synes vi har grunn til å håpe på en slik løsning, må vi ikke unnlate å forberede oss på det motsatte. Desperate elementer blandt tyskerne og innen NS kan fortsette kampen og tvinge den øvrige del av de tyske troppene med seg. Hvis disse ønsker å kapitulere kan det føre oss opp i en tysk borger krig på norsk jord. Videre må vi regne med at den holdning vi har inntraktet kan få avgjørende betydning. Vi er inne i en situasjon hvor hver handling må overveies nøye og feilgrep kan få katastrofale følger.

av de tyske og norske nasistiske kommandosjefene er det mange som har gått å lands og intet tilbake ved å fortsette kampen under forutsetning av at alle oppgjør med nasistene skjer i lovlige former. Men hvis det viser seg, eller nasistene får grunn til å tro at den norske befolkning eller NS vil ta seg selv til rette ved lysjustis eller ved "å stille fienden til kamp", vil de fortsette den håpløse kampen i det lengste. Ansvaret for en kamp på dette grunnlaget ville falle, ikke på fienden, men på de ansvarlige kreftene som hadde gitt foranledning til den. Derfor må vi alle på hver vår plass følge utviklingen i tiden fremover med fullkommen ro, verdighet og disiplin og gjøre vårt til at befrielsen også for Norge må skje på fredelig vis. I tiden fra kapitulasjonen blir gjort kjent til den trer i kraft, må vi forsøke å dempe våre gjedesbrøl og ikke samles i store menneskemasser på gatene. Erfaringene fra Danmark og Nederland viser at nettopp denne fasen i kapitulasjonen kostet mange menneskeliv, ved at tyskerne og nasistene fyrte løs på de jublende menneskemasser. Inga nordmenn ønsker å dø i krigens siste sekund. La oss gjemme vår glede over freden som endelig kommer, til fredsklokkene varslar at våpenstillstand er inntrådt og at befrielsen er et faktum.

Nyhetsens mandag den 7. mai 1945. Kl. 18.40.

Tyskland: Alle væpnede tyske styrker har overgitt seg uten vilkår. Den tyske utenriksminister v. Krogh sendte i ettermiddag ut følgende melding over den tyske kontrollerte Flensburg radio: Tyske menn og kvinner: Den tyske øverkommando har idag etter ordre av admiral Dönitz erklært overgivelse uten vilkår for alle kjempende styrker. Overgivelsen er enda ikke bekreftet offisielt fra alliert hold.

Fra USA meldes at kapitulasjonsdokumentet ble underskrevet i natt kl. 2.41 i general Eisenhewers hovedkvarter i Berlin. Eisenhewers stabssjef Bedel Smith undertegnet på vegne av England og Afrika, den nye tyske stabssjef Jodel for Tyskland, general Ivan Soslanatof for den røde hær og general Francois Saves for Frankrike. Eisenhower var ikke til stede, men like etter tok han i mot de tyske utsendinger general Jodel og admiral Friedenberg og sendte dem i sterke ordelag om de forsto fullt ut overgivelsesbetingelsene. De svarte ja og de vil gjøre alt for at de skal bli gjennomført. Det understrekes at kapitulasjonen gjelder alle tyske tropper, også dem som kjemper mot russerne. Det er enda ikke sendt ut noen offisiell meddelelse om kapitulasjonen, men denne vil bli offentliggjort gjennom en statsakt ved de allierte statsjefer. Churchill vil melde freden i Europa gjennom BBC. Om kvelden samme dag vil kong Georg tale.

Norge: Ifølge meldinger fra Stockholm er den tyske kapitulasjon i Norge nær forestående. Den tyske minister i Sverige, dr. Hans Thomsen, er kommet tilbake til Stockholm etter å ha ført forhandlinger på grensen med den tyske øverstkommanderende i Norge, general Böhme. Andre meldinger sier at kapitulasjonsdokumentet alt er underskrevet. Det ventes at de tyske styrker vil avreise til Sverige for å bli avvepnet og internert. Svenskene forbereder mottakelsen av dem ved å opprette store leire ved grensen, bl.a. ved Arvika. Terboven og Redless skal være avsatt og all makt ligger da hos de militære. Det foreligger enda ingen offisiell bekreftelse på disse meldingene.

Tyskland: Storadmiral Dönitz har sendt ut en ordre over Flensburg radio, hvor han befalte alle ubåter å innstille fiendtlighetene straks og vende hjem. Det er umulig å fortsette kampen, sa han.

Belgia: Det er oppstått en alvorlig politisk krise i Belgia idet det sosialistiske parti forlanger at kong Leopold ikke skal få vende tilbake til Belgia. Det katolske parti ønsker i midlertid kongen gjeninnsatt. Utenriksminister Spaak har i all hast reist tilbake til Belgia fra San Francisco. Kong Leopold befinner seg i øyeblikket i Sveits, hvor han er kommet sammen med sin familie.

Portugal: Portugal har avbrutt den diplomatiske forbindelse med Tyskland, da den tyske regjering er opphørt å eksistere.

Tyskland: Pastor Niemöller er befridd. Den tidligere østerrikske kansler Schuschnigg er også befridd.

Tsjekkoslovakia: En tysk radiostasjon melder at de tyske styrker i Tsjekkoslovakia ikke omfattes av kapitulasjonen og oppfordrer dem til å kjempe videre. Det blir imidlertid uttrykkelig poengtert at tyske styrker som fortsetter kampen etter at den tyske regjering har gitt opp vil bli betraktet som fraktkirører og står utenfor alle krigens lover.

Danmark: Store tyske troppeskjenter marsjerer gjennom Danmark for å bli avvepnet i Tyskland av Montgomerys styrker.

Erfaringer fra Danmark og Holland viser at gestapo og desperate nasister forsvarer seg til det siste. Ennver nordmann må derfor holde seg unna steder som Viktoria Terrasse, tyske forleiringer, kirkeforleiringer, politiforleiringer osv. Vis den ytterste forsiktighet med provokasjoner og husk at tyskerne stadig har den faktiske makt i kraft av sine våpen. Vi må unngå liknende oppdrag som de i kjempebyen og Holland.

DU SKAL SENDTE AVISEN VIDERE STRAKS DU HAR LEST DEN - VÆR FORSIKTIG